

STANOVISKO

HLAVNÉHO KONTROLÓRA K DOKUMENTU „KONTROLA PLNENIA PROGRAMOVÉHO ROZPOČTU MESTA ZA I. POLROK 2020“ A DOKUMENTU „KOMPLEXNÝ ROZBOR ZA 1. POLROK 2020“ ORGANIZÁCIE VPS, P.O.

Každá vyspelá spoločnosť sa pokúša zlepšovať spôsob, akým je spravovaná. Zverejňovanie informácií o naplnení, konštrukcii, či vývoji daňového či nedaňového systému umožňuje jeho lepšie pochopenie a objektívnejšie porovnávanie v čase základnej rozpočtovej jednotky, príspevkovej organizácie, s možnosťou porovnávania s ostatnými (porovnateľnými) jednotkami územnej samosprávy.

Priebežná kontrola výdavkov a následne vyhodnotenie plnenia výdavkov či následná revízia výdavkov, predstavuje štandardný nástroj na efektívnejšie dosahovanie cieľov verejnej politiky. Kontrola plnenia programového rozpočtu v samospráve pomáha hľadať priestor na adresnejšie využívanie verejných prostriedkov. **Hodnotenie výdavkov posudzuje adresnosť (komu a na aký program, podprogram), príp. účelnosť výdavkov (sociálna, zdravotná, kultúrna oblasť, prenesený výkon štátnej správy a pod.) a identifikuje opatrenia, ktoré zvyšujú hodnotu za peniaze z verejných financií, čím umožňujú fiškálnu úsporu, lepšie verejné služby pre občanov (výsledky) a/alebo presun financií na iné priority samosprávy.**

Daňový report príjmov a nedaňových príjmov, zhodnotenie stavu a charakteru vývoja výdavkov, vyhodnotenie plnenia, porovnanie v rokoch, predstavuje faktografický analytický opis finančného a ekonomického ocenenia činností mesta v rámci jednotlivých programov. Kontrola plnenia rozpočtu mesta spolu s finančným, ekonomickým vyhodnotením analytických jednotiek - obchodné spoločnosti, rozpočtové organizácie a príspevková organizácia tvorí konsolidovaný analyticko – štatistický report v oblasti hospodárenia s majetkom samosprávy a vývoja výnosov, nákladov, tržieb, príjmov a výdavkov, dotácií a napokon aj výsledkov hospodárenia.

V záujme vývoja a hospodárenia hospodárskych jednotiek je dôležité vykonávať priebežné (in time) a následné (ex ante) vykonávanie kontroly z hľadiska zákonnosti, predovšetkým so zameraním sa na dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti. V záujme zachovania uvedených princípov je **povinnosťou výkonných, riadiacich a zákonodarných orgánov mestskej samosprávy :**

- **sledovať v priebehu rozpočtového roka vývoj hospodárenia** podľa rozpočtu a v prípade potreby vykonávať zmeny rozpočtu,
- s povinným zavedením programového rozpočtovania **vykonávať v priebehu rozpočtového roka monitorovanie a hodnotenie** plnenia programov rozpočtu a vykonávať zmeny programov rozpočtu,
- **vykonávať v priebehu celého roka kontrolu hospodárenia** s rozpočtovými prostriedkami podľa osobitných predpisov,
- zabezpečiť, aby sa jej **rozpočtové prostriedky uvoľňovali iba v takej výške, aká zodpovedá rozsahu plnenia úloh zahrnutých v rozpočte,**
- **nezaväzovať sa v bežnom rozpočtovom roku na také úhrady, ktoré nemá subjekt zabezpečené v rozpočte** na bežný rozpočtový rok a ktorú budú zaťažovať programové rozpočty na nasledujúce roky,

- **finančné prostriedky používať len na krytie nevyhnutných potrieb** a opatrení vyplývajúcich z osobitných predpisov.

V súlade s **Príkazom primátora mesta č. 10/2020 z 29.6.2020 o zabezpečení kontroly plnenia programového rozpočtu rozpočtových organizácií a rozboru hospodárenia mestskej príspevkovej organizácie k 30.06.2020**, ktorý bol stanovený na deň 27.08.2020, za účasti členov finančno - ekonomickej komisie a určených členov komisie, v súlade s prerokovanými závermi z finančného plnenia rozpočtu mesta, rozboru hospodárenia mestskej príspevkovej organizácie Verejnoprospešné služby

predkladám stanovisko

ku kontrole plnenia programového rozpočtu mesta Stará Ľubovňa za I. polrok 2020 a rozboru hospodárenia mestskej príspevkovej organizácie k 30.06.2020.

Hodnotený dokument „**Kontrola plnenia programového rozpočtu mesta za I. polrok 2020**“ spolu s prílohami (ďalej len „kontrola plnenia rozpočtu“) za **účtovné obdobie od 01.01.2020 do 30.06.2020** je **štruktúrovanou správou o finančnom plnení programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa a príspevkovej organizácie VPS**, predložený na rokovanie komisie dňa 27.08.2020 a predkladaný na rokovanie mestského zastupiteľstva dňa 10.09.2020 ako **súhrnná informácia o reálnom a účtovnom stave programového rozpočtu, nakladaní a dodržiavaní základných princípov efektívneho hospodárenia s finančnými prostriedkami Mesta Stará Ľubovňa**.

Predložený dokument obsahuje **štruktúrovaný prehľad plnenia rozpočtovaných príjmov a štruktúrovaný prehľad čerpania výdavkov v analytickom členení na položky schválené v rozpočte na rok 2020, upravené v rozpočte (rozpočet po I. zmene) a skutočné, účtovné plnenie položky so stavom k 30.06.2020 v porovnaní so stavom plnenia k 30.6.2019, vo vybraných prípadoch vývoj aj v dlhšom časovom období (v textovej časti 3 či 4 ročné obdobie)**.

Výdavky rozpočtu mesta boli rozdelené do príslušných _ predpísaných štruktúrovaných programov. Každý program predstavuje súhrn aktivít (prac, činností a dodávok), zámer vyjadruje očakávaný pozitívny dôsledok dlhodobého plnenia príslušných cieľov. Dodržiavanie rozpočtového hospodárenia, plnenie resp. neplnenie jednotlivých položiek programu sú **dostatočne opísané v rámci textovej časti písomného zdôvodnenia programov a položiek**. Štruktúrovaný prehľad jednotlivých príjmov a výdavkov je **uvedený v tabuľkovej podobe, doplnený o textovú časť zhodnotenia dosiahnutého stavu, príp. číselných a štatistických hodnôt so zdôvodnením vykazovaných rozdielov v klesajúcich alebo narastajúcich trendoch položiek**.

ROZPOČTOVÉ HOSPODÁRENIE A ROZPOČET MESTA STARÁ ĽUBOVŇA V ROKU 2019

Programový rozpočet je pre samosprávu základným programovým dokumentom, podľa ktorého a na základe ktorého mesta plánuje realizáciu a finančné zabezpečenie svojich úloh a povinností, ktoré plní v súlade s osobitnými predpismi. Programový rozpočet Mesta Stará Ľubovňa na roky 2020 – 2022 (ďalej len „rozpočet mesta“) vyjadruje samostatnosť hospodárenia Mesta Stará Ľubovňa, obsahuje zámery a ciele, ktoré bude mesto realizovať z výdavkov rozpočtu mesta, napr. Rozvojový program mesta (ďalej len „RPM mesta“), dotácie, školstvo, granty a transféry a pod. Iba v prípade finančného zabezpečenia prostriedkov môže realizovať a plniť úlohy, a teda môže sa zaväzovať k záväzkom ovplyvňujúcim rozpočet mesta.

Rozpočet Mesta Stará Ľubovňa na rok 2020 bol schválený uznesením č. 338 MsZ IX/2019 zo dňa 11.12.2019 ako vyrovnaný rozpočet s celkovými príjmami vo výške **15.379.508,-- €** a výdavkami vo výške **15.379.508,-- €**. Rozpočet bol prvou zmenou dňa 18.06.2020 uznesením č. 491 MsZ č. XIII/2020 zmenený, s celkovými príjmami na príjmami vo výške **17.341.805,-- €** a výdavkami vo výške **17.341.805,-- €**, schválený ako vyrovnaný (vybilancovaný) rozpočet.

Napriek snahe zostaviť reálny rozpočet a podľa neho hospodáriť v priebehu celého hodnoteného obdobia sa mesto nevyhlo situácií, keď muselo do schváleného rozpočtu zasiahnuť a vykonať zmeny, aby zabezpečilo vyrovnanosť rozpočtu ku koncu rozpočtového roka, nielen zmenou rozpočtu prostredníctvom uznesenia mestského zastupiteľstva, ale aj v súlade so schválenou kompetenciou primátora na zmenu vybraných položiek rozpočtu v súlade so schválenou kompetenciou.

V priebehu polroka 2020 bolo vykonaných 9 rozpočtových opatrení, o ktorých mesto viedlo operatívnu evidenciu v súlade s ust. § 14 ods. 4 zákona č. 583/2004 Zb. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákona o rozpočtových pravidlách“). Zmeny rozpočtu boli súčasne premietnuté do jednotlivých programov rozpočtu mesta.

Schválený a upravený rozpočet mesta

tab.č.1

Ukazovateľ	Rozpočet 2020	Rozpočet po I. zmene 2020	Skutočnosť k 30.6.2020	% plnenia
BEŽNÉ PRÍJMY	13 993 408	14 306 017	7 333 909	51,26
BEŽNÉ VÝDAVKY	13 241 775	13 710 231	6 704 351	48,90
BEŽNÝ ROZPOČET (P-V)	751 633	595 786	629 558	105,67
KAPITÁLOVÉ PRÍJMY	58 983	1 794 299	1 823 940	101,65
KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY	1 765 583	3 505 374	637 880	18,20
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET (P-V)	-1 706 600	-1 711 075	1 186 060	-69,32
PREBYTOK ALEBO SCHODOK BEŽNÉHO A KAPITÁLOVÉHO ROZPOČTU	-954 967	-1 115 289	1 815 618	-162,79
FINANČNÉ OPERÁCIE- PRÍJMOVÉ	1 327 117	1 487 439	639 393	42,99
FINANČNÉ OPERÁCIE-VYDAVKOVÉ	372 150	372 150	196 809	52,88
FINANČNÉ OPERÁCIE-(P-V)	954 967	1 115 289	442 584	39,68
PRÍJMY CELKOM	15 379 508	17 587 755	9 797 242	55,70
VÝDAVKY CELKOM	15 379 508	17 587 755	7 539 040	42,87
PRÍJMY - VÝDAVKY (P - V)	0	0	2 258 202	0

Vykonanými zmenami rozpočtu mesto predpokladalo dosiahnuť vyrovnaný rozpočet, tak ako bol zámer pri prvom schválení rozpočtu.

PLNENIE ROZPOČTU PRÍJMOV

V súlade s ust. § 5 ods. 1, 3 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa príjmy rozpočtu členia na vlastné a cudzie.

Vlastné príjmy bežného rozpočtu predstavovali daňové príjmy a nedaňové príjmy, boli plnené na úrovni 51,04% (r. 2019 50,39%); príjmy **kapitálového rozpočtu** predstavovali príjmy z predaja pozemkov, budov a kapitálových grantov, boli plnené na úrovni 101,65% (r. 2019 36,41%).

Cudzie príjmy bežného rozpočtu boli tvorené grantmi, transfermi v rámci verejnej správy na činnosť preneseného výkonu štátnej správy (základné školstvo, materské školy - 5 ročné deti, vzdelávacie poukazy, školský úrad, ŠFRB, stavebný poriadok, pozemné komunikácie, matrika, evidencia obyvateľstva, opatrovateľská služba). Plnenie cudzích príjmov prebiehalo na úrovni 51,63% (r. 2019 58,03%).

Cudzie príjmy kapitálového rozpočtu predstavovali: grant zo ŠR na výstavbu MK Vansová ulica, rekonštrukcia krytej plavárne, doplnková infraštruktúra, cyklo doprava v meste, stavebné úpravy hasičskej zbrojnice. Plnenie cudzích kapitálových príjmov bolo na úrovni 99,01% (r. 2019 78,15%).

Plnenie rozpočtu príjmov

tab. č. 2

	Ukazovateľ	Rozpočet	Skutočnosť 30.6.2020	% plnenia	Skutočnosť 30.6.2019
		2020			
	BEŽNÉ PRÍJMY				
<i>Vlastné zdroje</i>	Daňové príjmy	8 214 131	4 250 506	51,75	4 108 456
	Nedaňové príjmy	598 688	247 265	41,30	248 491
<i>Cudzie zdroje</i>	Granty a transféry	5 493 198	2 836 138	51,63	2 530 008
	BEŽNÉ PRÍJMY SPOLU	14 306 017	7 333 909	51,26	6 886 955
	KAPITÁLOVÉ PRÍJMY				
<i>Vlastné zdroje</i>	Príjem z predaja budov a strojov	16 235	16 235	100,00	26 880
	Príjem z predaja pozemkov	100 000	147 303	147,30	57 900
	Príjem združené investičné prostriedky	1 000	0	0,00	0
<i>Cudzie zdroje</i>	Granty a projekty	1 677 064	1 660 402	99,01	381 951
		0	0	0,00	0
	KAPITÁLOVÉ PRÍJMY SPOLU	1 794 299	1 823 940	101,65	466 731

Plnenie rozpočtu príjmov zhrnutie

tab. č. 3

	Rozpočet	Skutočnosť 30.6.2020	% plnenia
Príjmy			
vlastné	8 812 819	4 497 771	51,04
cudzie	5 493 198	2 836 138	51,63
<i>bežné príjmy</i>	14 306 017	7 333 909	51,26

vlastné	117 235	163 538	<i>139,50</i>
cudzie	1 677 064	1 660 402	<i>99,01</i>
kapitálové príjmy	1 794 299	1 823 940	101,65

Podľa ustanovení zákona č. 564/2004 Z.z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre rok 2020 mesto rozpočtovalo výnos podielových daní pridelených samospráve na základe východísk rozpočtu verejnej správy, štátneho rozpočtu a rozpočtu obcí na roky 2020 – 2022, predpokladaného výnosu podielových daní v roku 2019 a so zohľadnením rizík daňovej prognózy. K 30.6.2020 výnos dane z príjmov poukázaný územnej samospráve bol vo výške **3.515.724€ (r. 2019 3.511.433€, r. 2018 3.083.601€, r. 2017 2.822.966€)** a dosiahol **49,44% (r. 2019 49,27%, r.2018 50,88%, r.2017 50,09%)** z upraveného rozpočtu, čo predstavuje nárast oproti porovnateľnému obdobiu predchádzajúceho obdobia vo výške **4.291€ (nárast v r. 2019 427.832€, nárast v r.2018 260.635 €, nárast v r.2017 152.476,00 €)**.

Na základe uvedeného konštatujem, že spracovatelia rozpočtu pri zostavovaní bežných príjmov rozpočtu postupovali odborne, na základe kvalifikovaných predpokladov. Z dôvodu opatrnosti boli priebežnou reakciou na mimoriadnu situáciu (v oblasti ochrany verejného zdravia a zvýšeného rizika šírenia ochorenia COVID-19) v spojení s možnosťou neplnenia daňových aj mimorozpočtových príjmov mesta, prehodnotené nevyhnutné výdavky, pozastavené vybrané druhy výdavkov (bežné aj kapitálové - investičné) a zvýšený monitoring pre napĺňanie bežných aj kapitálových príjmov, ktoré vyplývajú z uzatvorených zmluvných vzťahov. Súčasne mesto identifikovalo ďalšie možnosti dodatočného financovania riadnych aj mimoriadnych výdavkov (napr. v oblasti školstva, prenájmu majetku a pod.) Plnenie rozpočtu v oblasti bežných príjmov bolo naplnené, kapitálové príjmy boli tiež splnené.

Celkovo mesto plnilo vlastné príjmy bežného rozpočtu na 51,04% (r. 2019 50,39%, r.2018 53,53%, r.2017 52,44 %) a vlastné príjmy kapitálového rozpočtu plnilo na úrovni 139,5% (r. 2019 36,41%, r.2018 167,88%, r.2017 63,76%). V súlade s očakávaním boli naplnené vlastné daňové príjmy, granty a transfery z cudzích zdrojov (prenesený výkon štátnej správy a finančné krytie garantované zo zákona), nedaňové príjmy, príjmy z predaja pozemkov, príjmy združených investičných prostriedkov a granty a projekty z cudzích zdrojov (nenárokovateľné zo zákona). **Na základe uvedeného je možné konštatovať, že celkový vývoj bežných príjmov a kapitálových príjmov sa vyvíjal veľmi pozitívne, dosiahol uspokojivý stav.**

ČERPANIE ROZPOČTU VÝDAVKOV

Rozpočet výdavkov je členený na rozpočet bežných výdavkov a rozpočet kapitálových výdavkov, v priebehu rozpočtovaného obdobia došlo k zmenám, čoho výsledkom je nasledovný rozpočet výdavkov :

Čerpanie rozpočtu výdavkov tab. č. 4

Výdavky	Rozpočet	Skutočnosť k 30.06.2020	% plnenia (S/RII*100)	Skutočnosť k 31.06.2019
Bežné výdavky	13 710 231	6 704 351	48,90	5 955 292

Kapitálové výdavky	3 505 374	637 880	18,20	430 028
--------------------	-----------	---------	-------	---------

Mesto zaznamenalo plnenie bežných výdavkov na úrovni 48,90% (r. 2019 50,93%, r.2018 48,85%, r.2017 49,76%) a plnenie kapitálových výdavkov na úrovni 18,20 (r. 2019 12,72%, r.2018 24,89%, r. 2017 9,58 %). V oblasti vývoja bežných výdavkov došlo opätovne k nárastu výdavkov oproti roku 2019.

ČERPANIE ROZPOČTU BEŽNÝCH VÝDAVKOV

Rozpočet bežných výdavkov bol zostavený a schválený tak, aby zabezpečil financovanie samosprávnych funkcií mesta v plnom rozsahu, úhradu záväzkov, financovanie nákladov, preneseného výkonu štátnej správy, financovanie výdavkov spojených so správou, údržbou a zhodnocovaním majetku.

Z prehľadu čerpania bežných výdavkov je zrejmé, že v hodnotenom období došlo k nárastu použitia skutočných bežných výdavkov a k nárastu kapitálových výdavkov.

Na základe uvedených výpočtov je možné konštatovať, že bežné výdavky v roku 2020/2019 stúpali o 749.0529€ (r. 2019/2018 stúpali o 500.720€, r.2018/2017 stúpali o 856.135€, r.2017/2016 299.507 €, r. 2016/2015 o 296.125 €), **čo predstavuje nárast o 12,58%** (r.2019/2018 9,18%, r. 2018/2017 18,62%, r.2017/2016 6,97%, r.2016/2015 o 6,89 %).

Nárast bežných výdavkov mesto zaznamenalo v oblasti programov: 1 Činnosť MsZ, MsR a komisií MsZ, 2 Samosprávne činnosti MsÚ, 3 Služby občanom, 4 Interné služby, 5 Bezpečnosť, 7 Spoločný obecný úrad pre územné rozhodovanie a stavebný poriadok, 8 Doprava a pozemné komunikácie, 10 Rozvoj bývania, 11 Šport a kultúra, 12 Školstvo, 13 Sociálne služby. **Pokles bežných výdavkov** mesto zaznamenalo v oblasti programov: 6 Menšie obecné služby a podpora regionálnej a miestnej zodpovednosti, 9 Životné prostredie,

Čerpanie rozpočtu bežných výdavkov

tab. č. 5

Číslo programu	Názov programu	Rozpočet 2020	Výdavky skutočnosť k 30.6.2020	% pomer k celkovému výdavkom	Výdavky skutočnosť k 30.6.2019	% pomer k celkovému výdavkom	% zmeny (r.2020/r. 2019)	Nárast v € -pokles v €
1	Činnosť MsZ, MsR a komisií MsZ	41 450	1 960	0,03	1 834	0,03	107	126
2	Samosprávne činnosti MsÚ	2 191 504	980 427	14,62	934 419	15,69	105	46 008
3	Služby občanom	1 217 375	583 611	8,70	547 594	9,20	107	36 017
4	Interné služby	71 150	35 887	0,54	32 840	0,55	109	3 047
5	Bezpečnosť	319 709	147 641	2,20	141 045	2,37	105	6 596
6	Menšie obecné služby a podpora regionálnej a miestnej zamestnanosti	77 616	53 567	0,80	106 226	1,78	50	-52 659
7	Spoločný obecný úrad pre územné rozhodovanie a stavebný poriadok	162 431	71 271	1,06	64 108	1,08	111	7 163

8	Doprava a pozemné komunikácie	310 104	98 436	1,47	73 359	1,23	134	25 077
9	Životné prostredie	428 125	242 329	3,61	274 652	4,61	88	-32 323
10	Rozvoj bývania	25 332	13 269	0,20	9 493	0,16	140	3 776
11	Šport a kultúra	595 410	333 433	4,97	285 176	4,79	117	48 257
12	Školstvo	7 853 592	3 968 385	59,19	3 336 121	56,02	119	632 264
13	Sociálne služby	416 433	174 135	2,60	148 425	2,49	117	25 710
	Spolu výdavky programov	13 710 231	6 704 351	100,00	5 955 292	100,00	112,58	749 059

Pokiaľ bežné príjmy rástli o 6,49% (r.2019/2018 13,10%, r.2018/2017 13,13%, r.2017/2016 6,6%, r. 2016/2015 o 11,53%), bežné výdavky rástli rýchlejšie o 12,58% (r. 2019/2018 o 9,18%, r. 2018/2017 18,62%, r.2017/2016 6,97%, r. 2016/2015 o 7,40%). Celkový nárast bežných príjmov a nárast bežných výdavkov je dôsledkom tvorby prebytku bežnej časti vo výške 629.558€ (r. 2019 931.663€, r.2018 634.498€, r.2017 784.086€, r.2016 750.344€).

Na základe uvedeného je možné konštatovať, že spracovatelia rozpočtu pri zostavovaní rozpočtu v tejto položke postupovali veľmi uvážlivo, rozpočet bol postavený na reálnych predpokladoch, čo dokumentujú dosiahnuté výsledky. Dobrý výber dane z príjmov fyzických osôb na celoštátnej úrovni prispel k uspokojuvemu plneniu v položke daňové príjmy_podiellové dane, ktorých ale napĺňanie priamo neovplyvňuje svojimi rozhodnutiami ani činnosťou mesto. Strategické rozhodnutia o priebežných (čiastočných) zmenách rozpočtu, v súlade so zverenými kompetenciami primátora, svedčia o zodpovednom prístupe a zabezpečení priebežného a preukázateľného rozpočtovníctva a účtovníctva.

ČERPANIE KAPITÁLOVÝCH VÝDAVKOV

Mesto dosiahlo v I. polroku 2020 kapitálové príjmy vo výške 1.823.940€ (r. 2019 466.731€, r.2018 73.396€, r.2017 274.092€, r.2016 624.654€), čo predstavuje plnenie vo výške 101,65% (r. 2019 6,28%, r.2018 1,16%, r.2017 4,76%, r.2016 9,50%) z celkových príjmov rozpočtu a kapitálové výdavky vo výške 637.880€ (r.2019 430.028€, r.2018 361.111€, r.2017 225.903 €, r.2016 1.371.982 €), čo predstavuje plnenie 8,46% (r. 2019 6,52%, r.2018 5,96%, r.2017 4,49%, r. 2016 23,56 %) z celkových výdavkov rozpočtu a zároveň 18,20% (r.2019 12,72%, r.2018 19,76%, r.2017 9,58%, r.2016 53,06%) plnenie z plánovaných rozpočtovaných výdavkov kapitálového rozpočtu. Kapitálová časť rozpočtu zaznamenala prebytok 1.186.060€ (r.2019 36.703€, r.2018 schodok 287.715 €, r.2017 prebytok 48.189€, r.2016 schodok vo výške 747.328€). Vlastné kapitálové príjmy dosiahlo mesto v objeme 163.538€ (r. 2019 84.780€, r.2018 43.650€, r.2017 235.922 €, r.2016 10.745 €) t.j. 8,87% z celkových kapitálových príjmov (r. 2019 18,16%, r.2018 59,47%, r.2017 86,07%, r.2016 1,72%) a cudzie kapitálové príjmy v objeme 1.660.402€ (r. 2019 381.951€, r.2018 29.746€, r.2017 38.170€, r.2016 613.909 €) t.j. 99,01% z celkových kapitálových príjmov (r. 2019 81,83%, r.2018 40,52%, r.2017 13,93%, r.2016 98,28%). Celkovo boli kryté kapitálové výdavky z príjmov vytvorených vlastnou činnosťou _ príjem z predaja pozemkov a budov, vo väčšej miere z grantov a transferov (r. 2019 vlastné kapitálové príjmy 36,41% cudzie kapitálové príjmy 78,15%, r.2018 vlastné kapitálové príjmy 59,47% cudzie kapitálové príjmy 40,53%).

V hodnotenom polroku na krytie kapitálových výdavkov slúžili dosiahnuté prevažne kapitálové príjmy _ cudzie pochádzajúce z grantov a transferov. Ďalšie kapitálové výdavky boli hrazené z vytvoreného prebytku bežnej časti rozpočtu.

FINANČNÉ OPERÁCIE

Súčasťou rozpočtu sú aj finančné operácie, ktorými sa vykonávajú prevody z peňažných fondov a realizujú sa návratné zdroje financovania a ich splácanie. Za finančné operácie sa považujú aj poskytnuté pôžičky a návratné finančné výpomoci z rozpočtu a ich splátky, vystavené a prijaté zmenky, predaj a obstaranie majetkových účastí.

Plnenie finančných operácií v I. polroku 2018

tab. č. 6

Finančné operácie	Rozpočet	Rozpočet I. zmena	Skutočnosť k 30.6.2020	% plnenia (S/RII*100)	Skutočnosť k 30.6.2019
príjmové	1 327 117	1 487 439	639 393	42,99	79 758
výdavkové	372 150	372 150	196 809	52,88	209 568

Plánované finančné operácie boli rozpočtované na úrovni príjmov a výdavkov s prebytkom 954.967€ (r. 2019 schodok 150.468€, r.2018 833.258€, r.2017 schodok 85.385€, r.2016 schodok 331.439 €), po I. zmene rozpočtu s prebytkom 1.115.289 (r. 2019 1.349.710€, r.2018 1.160.391€, r.2017 917.812€, r.2016 408.477€). Skutočné plnenie bolo dosiahnuté na úrovni príjmov vo výške 639.393€ (r. 2019 1.734.960€, r.2018 1.561.645€, r.2017 96.258€, r.2016 899.637 €) splnené na 42,99% (r.2019 4,6%, r.2018 8,82%, r.2017 7,3%, r.2016 78,29%) a na úrovni výdavkov 196.809€ (r.2019 209.568€, r.2018 239.893€, r.2017 204.811€, r.2016 151.499 €), splnené na 54,4% (r.2018 59,79%, r.2017 51,04%, r.2016 20,46%).

Najpodstatnejšiu časť príjmových operácií predstavovali príjmy zo splácania pôžičiek zo ŠFRB, príjmy z titulu zloženia zábezpeky z verejného obstarávania, kapitálový úver a iné príjmové operácie – zostatok finančných prostriedkov roka 2019. Výdavkové operácie predstavovali splátky úverov v zmysle schválených úverových plánov a zmlúv. Medziročne finančné operácie zaznamenali nárast v oblasti príjmovej a pokles v oblasti výdavkovej časti.

Prebytok v oblasti finančných operácií bol spôsobený nedočerpaním (zostatok z roku 2019) kapitálového úveru, nevyčerpaním prebytku programového rozpočtu mesta za rok 2019.

VÝSLEDOK HOSPODÁRENIA

Princíp rozpočtového hospodárenia znamená, že mesto je povinné hospodáriť v súlade so schváleným rozpočtom, ktorý sa zostavuje ako vyrovnaný alebo prebytkový. **V priebehu rozpočtového roka musí samospráva sledovať vývoj svojho hospodárenia a v prípade potreby prijímať potrebné opatrenia, príp. reagovať na zníženie plnenia rozpočtu v oblasti príjmov viazaním rozpočtových výdavkov a pod.**

V súlade s ustanovením § 2 písm. b) a c) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy prebytkom rozpočtu je kladný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu; schodkom rozpočtu je záporný rozdiel medzi príjmami a výdavkami rozpočtu, pričom súčasťou príjmov a výdavkov rozpočtu obce nie sú finančné operácie. V súlade s ust. § 16 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy prebytok alebo schodok rozpočtu sa zisťuje podľa § 10 ods. 3 písm. a) a písm. b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy .

Rozpočtové hospodárenie mesta v I. polroku 2020

tab. č.7

Ukazovateľ	Rozpočet	Rozpočet po I.zmene	Skutočnosť	% plnenia a	Skutočnosť	Rozdiel v rokoch	% nárastu /poklesu
	2020	2020	k 30.6.2020		k 30.6.2019		
BEŽNÉ PRÍJMY	13 993 408	14 306 017	7 333 909	51,26	6 886 955	446 954	106,49
BEŽNÉ VÝDAVKY	13 241 775	13 710 231	6 704 351	48,90	5 955 292	749 059	112,58

BEŽNÝ ROZPOČET (P-V)	751 633	595 786	629 558	105,67	931 663	-302 105	99,22
KAPITÁLOVÉ PRÍJMY	58 983	1 794 299	1 823 940	101,65	466 731	1 357 209	2 485,07
KAPITÁLOVÉ VÝDAVKY	1 765 583	3 505 374	637 880	18,20	430 028	207 852	176,64
KAPITÁLOVÝ ROZPOČET (P-V)	-1 706 600	-1 711 075	1 186 060	-69,32	36 703	-1 222 763	-412,23
PREBYTOK ALEBO SCHODOK BEŽNÉHO A KAPITÁLOVÉHO ROZPOČTU	-954 967	-1 115 289	1 815 618	-162,79	968 366	847 252	523,56
FINANČNÉ OPERÁCIE-PRÍJMOVÉ	1 327 117	1 487 439	639 393	42,99	79 758	559 635	463,97
FINANČNÉ OPERÁCIE-VÝDAVKOVÉ	372 150	372 150	196 809	52,88	209 568	-12 759	82,04
FINANČNÉ OPERÁCIE-(P-V)	954 967	1 115 289	442 584	39,68	-129 810	-237 979	-433,55
PRÍJMY CELKOM	15 379 508	17 587 755	9 797 242	55,70	7 433 444	2 363 798	155,50
VÝDAVKY CELKOM	15 379 508	17 587 755	7 539 040	42,87	6 594 888	944 152	124,50
PRÍJMY - VÝDAVKY (P - V)	0	0	2 258 202	0	838 556	2 013 502	922,85

Výsledok hospodárenia mesta k 30.6.2020, **prebytok vo výške 2.258.202€ (r.2019 838.556€, r.2018 244.700€, r.2017 723.722€, r.2016 751.154€)**, bol zistený podľa § 2 písm. b) a c) a § 10 ods. 3 písm. a) a b) zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy.

Mesto Stará Ľubovňa dosiahlo **k 30.6.2020 prebytok rozpočtového hospodárenia**, ktorý pozostáva z :

- **prebytku v bežnej časti rozpočtu vo výške 629.558€ (r. 2019 931.663€, r.2018 634.498€, r.2017 784.086€),**
- **prebytku v kapitálovej časti rozpočtu vo výške 1.186.060€ (r. 2019 36.703€, r.2018 schodok 287.715€, r.2017 prebytok 48.189€),**
- **prebytku z finančnej časti rozpočtu vo výške 442.584€ (r.2019 schodok 129.810€, r.2018 schodok 102.083€, r.2017 schodok 108.553€).**

Na základe uvedených skutočností je možné konštatovať, že finančné hospodárenie mesta v I. polroku 2020 bolo pozitívne, okrem iného aj s ohľadom na:

- **uspokojivo sa vyvíjajúce daňové príjmy (rozdiel rokov 2020/2019 nárast 4.291€, do roku 2019 samospráva zaznamenávala 8 rokov po sebe dramaticky vyšší nárast (daňové príjmy predstavujú najstabilnejšiu a najvýznamnejšiu zložku rozpočtu),**

- **pravidelne vytváraný prebytok bežného rozpočtu z predchádzajúceho rozpočtového roka,**

- **čistočne prijímané individuálne reštriktívne rozhodnutia za účelom znižovania vlastných výdavkov rozpočtu a hľadanie úspor prostredníctvom externých (štrukturálnych)**

zdrojov financovania, prípadne viac – zdrojového financovania prostredníctvom právnych subjektov a fyzických osôb,
- financovanie vybraných činností prostredníctvom podpôr zo štrukturálnych fondov alebo štátneho rozpočtu.

BILANCIA AKTÍV A PASÍV

Na základe vykonanej účtovnej závierky boli výsledky premietnuté do výkazu súvaha k 30.6.2020, údaje sú za MsÚ, predstavujú hodnotu aktív a hodnotu pasív. Každá rozpočtová a príspevková organizácia mesta zostavuje súvahu samostatne.

Z údajov v súvahe k 30.6.2020 je možné konštatovať, že celková hodnota majetku v medziročnom porovnateľnom období stúpla o 2.074.691€ (r. 2019 1.887.750€, r.2018 672.735€, r.2017 40.878€, r.2016 o 486.222 €), pokles majetku nastal, druh:

- software a drobný DNM,
- stavby,
- stroje, prístroje, zariadenia,
- nedokončené hmotné investície.

V najbližšom období (opakovane) je potrebné systematizovať časť majetku evidovanú ako nedokončené hmotné investície, keďže dlhodobo evidujeme vysokú evidovanú hodnotu.

ÚDAJE O HOSPODÁRENÍ PRÍSPEVKOVEJ ORGANIZÁCIE V PÔSOBNOSTI MESTA

V zmysle ust. § 21 ods. 2 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov je príspevková organizácia právnická osoba mesta, ktorej menej ako 50 % výrobných nákladov je pokrytých tržbami a ktorá je na rozpočet mesta napojená príspevkom.

Príspevková organizácia Verejnoprospešné služby, p.o. Stará Ľubovňa hospodári, spravuje a udržiava majetok mesta v súlade so zriaďovacou listinou, vykonáva hlavnú činnosť v súlade s požiadavkami mesta a podnikateľskú činnosť za účelom vytvárania zisku.

Príspevok pre rozpočtovú organizáciu bol predmetom schválenia mestským zastupiteľstvom v rámci Programu 3: Služby občanom ako súčasť schváleného rozpočtu mesta. Schválený príspevok na hlavnú činnosť rok 2019 1.052.880€ (r. 2019 858.684€, r.2018 746.123€, r.2017 673.437€, r.2016 650.000€), skutočnosť plnenia k 30.6.2020 vo výške 503.754€ (r. 2019 441.092€, r.2018 367.336,85€, r.2017 341.190,77€, r.2016 331.250€).

Transfer finančných prostriedkov na realizáciu rozvojového programu mesta, malá grantová schéma a kapitálový transfer na r.2020 RPM-príspevok na údržbu komunikácií 100.000€, RPM-údržba ciest a chodníkov a akcie RPM 70.000€, kapitálový transfer VPS 47.139€. K 30.6.2020 hospodárila spoločnosť so stratou 10.908,09€ (r.2019 prebytok 1.309,99€, r.2018 7.608,50€, r.2017 8.983,51 €, r. 2016 7.761,78 €). Plnenie príjmov bolo vo výške 54,87% a výdavkov vo výške 49,37%.

Organizácia mala uložených 7 opatrení, s ktorými pracovala. V rámci pracovného stretnutia boli zafinancované ďalšie. Komplexný rozbor hospodárenia príspevkovej organizácie a návrh na smerovanie spoločnosti a riešenie hospodárnosti, efektívnosti vo vybraných oblastiach, činnostiach bol predmetom pracovného stretnutia členov finančno – ekonomickej komisie, vedenia mesta dňa 27.8.2020.

ZHRNUTIE

Dokument „Kontrola plnenia programového rozpočtu Mesta Stará Ľubovňa za I. polrok 2020“ je spracovaný na **požadovanej odbornej, kvalitatívnej s uvedením číselných a analytických hodnôt, doplnený o textovú časť zhodnotenia dosiahnutého stavu, príp. číselných a štatistických hodnôt so zdôvodnením vykazovaných rozdielov v klesajúcich alebo narastajúcich trendoch položiek.** Hodnotenie programov rozpočtu je spracované na primeranej úrovni. Hodnotenie programového rozpočtu podáva prehľad o použití finančných prostriedkov, umožňuje preskúmať oblasť, plnenie vytýčených zámerov, priorít mesta a dosiahnutých cieľov.

Pri vybraných ukazovateľoch čerpania položiek rozpočtu je evidentný výsledok proklamovaných výhod programového viacročného rozpočtovania. Hodnotenie vychádza z plnenia všetkých programov, aktivít a viditeľné v širšom časovom kontexte, nakoľko takéto hodnotenie je veľmi vhodným nástrojom na manažérske riadenie rozpočtu mesta v dlhšom časovom období. Hodnotenie plnenia príjmov a výdavkov v troj či štvorročnom časovom slede odráža napĺňanie príjmov (aktívne a pasívne), uprednostňovanie oblasti a charakteru výdavkov, odráža priority rozhodovania zástupcov územnej samosprávy.

Z vyššie uvedených dôvodov a na základe výsledkov hospodárenia z finančného plnenia rozpočtu mesta a rozboru hospodárenia mestskej príspevkovej organizácie Verejnoprospešné služby **odporúčam na rokovanie mestskému zastupiteľstvu a primátorovi mesta, prijať opatrenia :**

- *prijímať ďalšie štrukturálne zmeny v oblasti zvyšovania a tvorby vyššieho prebytku bežného a kapitálového rozpočtu,*
- *vytvárať vlastné a zároveň vyššie zdroje z prebytku bežného a kapitálového rozpočtu za účelom alokácie dodatočných finančných zdrojov na ďalšie programovacie obdobie,*
- *viazať rozpočtové prostriedky %-ným stanovením, schvaľovaním výdavkov v jednotlivých programoch, ktoré sú prioritné pre príslušný rozpočtový rok v oblasti tvorby a riadenia programového rozpočtu,*
- *hľadať ďalšie disponibilné finančné prostriedky mesta vyplývajúce zo štrukturálnych zmien činnosti mesta a obchodných spoločností a možného prerozdelenia činností vykonávaných v rámci príspevku príp. obchodnej činnosti mestských spoločností (zdieľaná dopravná infraštruktúra, technická infraštruktúra a pod.),*
- *zaviesť benchmarky – kvantifikáciu merateľných ukazovateľov, definovať zmluvu o zabezpečení výkonov súvisiacich s obstaraním služieb vo verejnom záujme so všetkými obchodnými spoločnosťami a príspevkovou spoločnosťou mesta,*
- *presadzovať a zavádzať také finančné nástroje pre samosprávu, ktorými sa bude zvyšovať miera ich samofinancovania meraná pomerom vlastných príjmov vrátane bežných transferov k bežným výdavkom,*
- *pripraviť, spracovať a prijať strednodobé a dlhodobé plány v oblasti rozvoja infraštruktúry mesta (kvalifikovaná príprava území ešte pred schválením ÚP Mesta Stará Ľubovňa – zmeny a doplnky č.2 a ďalšie ,*
- *presadzovať vypracovanie ďalšieho postupu výstavby líniových stavieb s dôrazom na rozostavané stavby kanalizačných a vodárenských sústav vrátane komplexného spôsobu ich financovania nielen z fondov EÚ, ale aj zo štátneho rozpočtu v spolupráci s distribučnými spoločnosťami,*

- *alokovať vlastné finančné prostriedky v rámci Programu 10 Rozvoja bývania na financovanie technickej infraštruktúry v oblasti vytvárania technických podmienok na individuálnu bytovú výstavbu,*
- *optimalizovať sieť základných škôl a školských zariadení, za účelom posilnenia a využitia výhod z koncentrácie infraštruktúry,*
- *vybudovať vnútorné mechanizmy a pravidlá umožňujúce rozhodovanie na základe vyššej hodnoty za verejné peniaze.*

V Starej Ľubovni, dňa 2.9.2020

Ing. Ján Šidlovský, v.r.
hlavný kontrolór